

Nivolumab (Opdivo®)

Nivolumab (Opdivo®) to lek immunoterapeutyczny.

Czym jest nivolumab (Opdivo®)?

Nivolumab (Opdivo®) to lek immunoterapeutyczny. Nazywa się go także inhibitorem punktów kontrolnych. Nivolumab jest stosowany w leczeniu czerniaka, niedrobnokomórkowego raka płuca, raka nerki, chłoniaka Hodgkina, międzybłoniaka, raka pęcherza moczowego, raka przełyku lub żołądka oraz niektórych nowotworów jelita grubego lub głowy i szyi.

Niekiedy lek ten może być także stosowany w leczeniu innych nowotworów. Podane tutaj informacje najlepiej czytać w połączeniu z naszymi ogólnymi informacjami o immunoterapii i rodzaju nowotworu, na który cierpi dana osoba.

Zanim pacjent wyrazi zgode na leczenie, lekarz ma obowiązek poinformować go o jego przebiegu i możliwych skutkach ubocznych.

Więcej informacji na temat leczenia

Niniejsze informacje są aktualne w momencie ich publikacji. Niekiedy jednak między kolejnymi redakcjami niniejszej broszury wiedza na temat opisanego tutaj leczenia lub jego skutków ubocznych może ulec zmianie.

W razie potrzeby uzyskania dodatkowych informacji na temat opisanego tu leczenia można porozmawiać z zespołem onkologicznym. Można też wejść na stronę internetową elektronicznego kompendium leków (electronic Medicines Compendium, eMC), w której znajdują się ulotki informacyjne dla pacjentów na temat poszczególnych leków.

Jak podawany jest niwolumab?

Niwolumab podaje się w trybie ambulatoryjnym. Niwolumab można przyjmować sam lub razem z innymi lekami antynowotworowymi.

Zazwyczaj podczas leczenia pacjent spotyka się z:

- onkologiem,
- pielęgniarką specjalistą,
- specjalistą farmaceutą.

W niniejszej broszurze osoby te nazywamy odpowiednio: lekarzem, pielęgniarką lub farmaceutą.

Przed dniem lub w dniu każdego podania leku pielęgniarka bądź pracownik laboratorium może pobrać od pacjenta próbkę krwi. Robi się to, aby sprawdzić, czy leczenie jest dla pacjenta bezpieczne.

Przed rozpoczęciem leczenia pacjent odbywa rozmowę z lekarzem, pielęgniarką lub farmaceutą. Rozmowy te dotyczą wyników badań krwi oraz samopoczucia pacjenta. Jeśli wyniki badania krwi są prawidłowe, zespół farmaceutyczny przygotowuje lek.

Niwolumab podaje się w formie kroplówki (wlewu dożylnego). Trwa to 30 minut lub godzinę, w zależności od dawki.

Przebieg leczenia

Niwolumab przyjmuje się co 2 tygodnie, raz na 3 tygodnie lub raz na 4 tygodnie. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta omawia z pacjentem plan leczenia.

Skutki uboczne

Opisujemy tutaj najczęściej występujące skutki uboczne leczenia. Przedstawiamy również niektóre z rzadziej pojawiających się skutków ubocznych. Opisane tutaj leczenie może nadmiernie pobudzać układ odpornościowy. Bez szybkiego przeciwdziałania może to mieć poważne skutki uboczne.

U jednego pacjenta mogą wystąpić niektóre z opisanych tu skutków ubocznych, jednak mało prawdopodobne jest, że wystąpią u niego one wszystkie. Pacjent może doświadczyć pewnych skutków ubocznych, również tych rzadziej występujących, których tu nie wymieniono.

Inne rodzaje leczenia nowotworu mogą wywołać inne skutki uboczne. Jeżeli pacjent jest również poddawany innemu leczeniu onkologicznemu, mogą u niego wystąpić inne skutki uboczne.

Nie należy próbować zwalczyć skutków ubocznych samemu. O zaobserwowanych skutkach ubocznych należy zawsze poinformować lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę. Mogą oni:

- przepisać leki, które pomogą ograniczyć niektóre ze skutków ubocznych,
- udzielić informacji na temat łagodzenia skutków ubocznych.

Ważne jest, aby przyjmować leki ściśle według zaleceń. Dzięki temu jest bardziej prawdopodobne, że będą one skuteczne.

Poważne i zagrażające życiu skutki uboczne

Niektóre metody leczenia nowotworów mogą wywoływać poważne skutki uboczne. Czasami mogą być one zagrożeniem dla życia. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta może wyjaśnić ryzyko wystąpienia takich skutków ubocznych u danego pacjenta.

Później występujące skutki uboczne

Opisane tutaj leczenie może mieć również skutki uboczne, które wystąpią po jakimś czasie. Mogą one ujawnić się kilka tygodni, miesięcy czy nawet ponad rok po zakończeniu leczenia.

W razie wystąpienia objawów lub skutków ubocznych podczas leczenia lub po jego zakończeniu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Skutki uboczne mogą mieć poważne konsekwencje, jeśli nie będą leczone.

Karta ostrzegawcza pacjenta

Pacjent otrzyma również kartę z informacjami o jego leczeniu. Ważne jest, aby podczas leczenia i po jego zakończeniu nosić tę kartę przy sobie. Należy okazać ją każdemu lekarzowi lub innemu pracownikowi opieki zdrowotnej opiekującemu się pacjentem.

Kontakt ze szpitalem

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta przekaze pacjentowi całodobowe numery do szpitala. Jeśli pacjent poczuje się źle lub będzie potrzebować porady, może zadzwonić pod podane numery o dowolnej porze dnia lub nocy. Należy zapisać te numery w telefonie lub trzymać je w bezpiecznym miejscu.

Skutki uboczne występujące podczas leczenia

Niektóre osoby mogą doświadczać skutków ubocznych w trakcie opisanego tutaj leczenia lub krótko po jego zakończeniu.

Reakcja alergiczna

U niektórych osób podczas leczenia występuje reakcja alergiczna. Niektóre z możliwych objawów reakcji alergicznej:

- uczucie gorąca lub rozpalenie widoczne na twarzy,
- dreszcze,
- świąd,
- wysypka na skórze,
- zawroty głowy lub nudności,
- ból głowy,
- uczucie duszności lub świszczący oddech,
- obrzęk twarzy lub ust,
- ból pleców, brzucha lub w klatce piersiowej.

W trakcie leczenia pielęgniarka kontroluje stan pacjenta pod kątem ewentualnych oznak reakcji alergicznej. Jeśli pacjent poczuje się źle lub wystąpi u niego którykolwiek z powyższych objawów, należy niezwłocznie poinformować o tym pielęgniarkę. W przypadku wystąpienia reakcji alergicznej personel medyczny może szybko wdrożyć odpowiednie leczenie.

Czasami reakcja występuje kilka godzin po zabiegu. W razie wystąpienia powyższych objawów lub złego samopoczucia po przyjeździe do domu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany całodobowy numer telefonu.

Główne skutki uboczne

Opisane tutaj leczenie może nadmiernie pobudzać układ odpornościowy. Może to powodować opisane poniżej skutki uboczne. Niektóre z nich występują rzadko. Ważne jest jednak, aby o nich wiedzieć.

Nie należy próbować zwalczyć tych skutków ubocznych samemu. W razie ich wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu zawsze należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy.

Wpływ na płuca

Opisane tu leczenie może powodować zapalenie płuc. W razie wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu którejkolwiek z poniższych zmian należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy:

- duszność,
- kaszel, który nie ustępuje,
- świszczący oddech,
- gorączka wynosząca ponad 37,5°C.

Jeśli wcześniej istniejące problemy z oddychaniem nasiliły się, również należy poinformować o tym lekarza. Może zaistnieć konieczność przeprowadzenia badań w celu sprawdzenia funkcjonowania płuc. W takiej sytuacji lekarz może być zmuszony przepisać sterydy lub inne leki.

Biegunka lub bóle brzucha

Podczas leczenia może pojawić się biegunka lub bóle brzucha. Opisane tutaj leczenie może również powodować zapalenie jelita grubego, które może być bardzo poważne.

Biegunka oznacza wydalanie większej niż zwykle ilości stolca (kału) lub oddawanie stolców wodnistych albo luźnych. Jeśli pacjent ma stomię, może ona być bardziej aktywna niż zwykle.

Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregoś z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- wypróżnianie się więcej niż 4 razy na dobę,
- umiarkowany wzrost aktywności stomii,
- odczuwanie nieprzyjemnych skurczów żołądka,
- występowanie biegunki w nocy,
- wzrost temperatury ciała powyżej 37,5°C,
- pojawienie się w stolcu krwi lub śluzu.

Niekiedy trzeba udać się do szpitala w celu otrzymania płynów w postaci kroplówki lub innych leków, np. sterydów.

Wpływ na wątrobę

Opisane tutaj leczenie może wywołać zapalenie wątroby i wpływać na jej funkcjonowanie. Krew pacjenta jest regularnie poddawana badaniom w celu kontrolowania pracy tego organu. Jeśli badania krwi wykażą zmiany w funkcjonowaniu wątroby, lekarz może podać sterydy.

Czasami zmiany dotyczące wątroby mogą być poważne. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- zażółcenie skóry lub oczu,
- duża senność,
- ciemny mocz,
- niewyjaśnione sinienie lub krwawienie,
- ból z prawej strony brzucha,
- utrata apetytu.

Wpływ na nerki

Opisane tutaj leczenie może wywołać zapalenie nerek i wpływać na ich funkcjonowanie. Nie jest to często występujący skutek, ale może mieć poważne konsekwencje, jeśli nie zostanie poddany leczeniu. Aby sprawdzić, czy nerki funkcjonują prawidłowo, regularnie przeprowadza się badania krwi. Jeśli badania krwi wykażą zmiany w funkcjonowaniu nerek, pacjent może otrzymać sterydy lub inne leki.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy, jeżeli w czasie leczenia lub po jego zakończeniu wystąpią wymienione poniżej objawy:

- krew w moczu,
- rzadsze oddawanie moczu lub oddawanie mniejszej ilości moczu niż zwykle.

Zmiany hormonalne

Opisane tutaj leczenie może wpłynąć na hormony. Hormony kontrolują wiele różnych procesów zachodzących w organizmie. W celu sprawdzenia poziomu niektórych hormonów przeprowadza się regularne badania krwi. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych skutków ubocznych w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- wzmożone pocenie się,
- przyrost lub utrata wagi,
- zawroty głowy lub omdlenia,
- wzmożone uczucie głodu lub pragnienia,
- utrata popędu seksualnego,
- częstsze niż zazwyczaj oddawanie moczu,
- bóle głowy, które nie ustępują,
- uczucie większego niż zwykle zmęczenia,
- wahania nastroju.

Może być konieczne podanie leków kontrolujących poziomy hormonów.

Zmiany poziomu cukru we krwi

Opisane tutaj leczenie może wpłynąć na poziom cukru we krwi. Krew pacjenta jest regularnie poddawana badaniom w celu kontrolowania pracy tego organu.

Pacjent może mieć podwyższony poziom cukru we krwi. Objawy podwyższonego poziomu cukru we krwi to:

- pragnienie,
- potrzeba częstszego oddawania moczu,
- uczucie zmęczenia.

Jeśli pacjent ma cukrzycę, poziom cukru w jego krwi może być wyższy niż zazwyczaj. Lekarz omówi z pacjentem odpowiedni sposób postępowania.

Leczenie to może również obniżyć poziom cukru we krwi. Objawy obniżony poziomu cukru we krwi to:

- uczucie głodu,
- zawroty głowy, niepokój lub drażliwość,
- pocenie się.

W razie wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu któregokolwiek z powyższych objawów należy natychmiast poinformować o nich lekarza.

Opuchnięta trzustka (zapalenie trzustki)

Opisane tutaj leczenie może doprowadzić do opuchnięcia (zapalenia) trzustki. W razie pojawienia się ostrego bólu w górnej części brzucha, nudności i wymiotów należy natychmiast zgłosić je lekarzowi.

Zmiany skórne

Opisane tutaj leczenie może powodować stan zapalny skóry. Zazwyczaj jest on łagodny, ale może mieć poważne konsekwencje, jeśli nie będzie leczony. Aby poradzić sobie z problemami skórnymi, może wystąpić potrzeba używania kremów albo przyjmowania sterydów lub innych leków. W razie zauważenia zmian skórnych w czasie leczenia lub po jego zakończeniu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany całodobowy numer telefonu. Zmiany skórne, które mogą wystąpić, to:

- wysypka lub grudki na skórze,
- sucha lub swędząca skóra,
- pojawienie się białych lub jaśniejszych plam na skórze.

Aby chronić skórę przed słońcem, należy stosować krem przeciwsłoneczny z filtrem (co najmniej SPF 30). SPF oznacza wskaźnik ochrony przeciwsłonecznej. Należy też nosić odzież zakrywającą całe ciało i nakrycie głowy.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu, w razie wystąpienia któregośkolwiek z niżej wymienionych objawów:

- wysypka, która obejmuje coraz większy obszar,
- pęcherze lub łuszczenie się skóry,
- objawy grypopodobne, takie jak wysoka temperatura i ból stawów.

Objawy te mogą wskazywać na poważną reakcję skórną, z którą natychmiast należy zgłosić się do szpitala.

Uczucie słabości, drętwienia i mrowienia

Opisane tutaj leczenie może wpływać na układ nerwowy. Nie jest to często występujący skutek, ale może mieć poważne konsekwencje, jeśli nie będzie leczony. Na początku mogą mieć one łagodną postać. W razie wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu któregośkolwiek z poniższych objawów należy natychmiast skontaktować się z lekarzem:

- kłopoty z zapinaniem guzików lub wykonywaniem innych precyzyjnych zadań,
- uczucie słabości, drętwienia lub mrowienia w rękach, nogach lub twarzy,
- bóle głowy,
- zawroty głowy,
- niewyjaśniony ból w innych częściach ciała.

W takiej sytuacji lekarz może przepisać sterydy i inne leki.

Wpływ na funkcjonowanie serca

Leczenie opisanym tutaj lekiem może mieć wpływ na serce. Nie jest to częsty skutek uboczny, ale może mieć on poważne konsekwencje. Pacjent może zostać poddany badaniom w celu sprawdzenia funkcjonowania serca. Mogą być one wykonywane przed leczeniem, w jego trakcie i po nim.

Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- duszność,
- zawroty głowy,
- zmiany rytmu serca,
- opuchnięte stopy i kostki.

Objawy te mogą być także wynikiem innych chorób, ale ważne jest, aby zgłosić się na badanie do lekarza. Należy zadzwonić pod numer alarmowy 999 w razie doświadczenia którekolwiek z poniższych objawów:

- ból, uczucie ciężkości lub ucisku w klatce piersiowej,
- trudności z oddychaniem.

Jeśli objawy wywołane są przez opisane tutaj leczenie, pacjent może potrzebować sterydów. Przez jakiś czas jego stan może być monitorowany w szpitalu.

Ból mięśni i stawów

Opisane tutaj leczenie może wywoływać ból lub osłabienie mięśni. Czasem występuje również sztywność, ból lub obrzęk stawów (zapalenie stawów). Ewentualnie wcześniej występujące problemy ze stawami mogą się nasilić. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- ból, który nie występował wcześniej lub który się nasilił,
- sztywność stawu, która nie występowała wcześniej lub która się nasiliła,
- opuchnięte stawy.

Może być konieczne podanie sterydów lub innych leków, np. przeciwbólowych.

Wpływ na mózg i rdzeń kręgowy

Opisane tu leczenie może powodować zapalenie nerwów. Nie jest to częsty skutek uboczny, ale może mieć poważne konsekwencje. W trakcie leczenia lub po jego zakończeniu natychmiast skontaktuj się z lekarzem, jeśli wystąpi którykolwiek z tych objawów:

- sztywność karku,
- ból głowy,
- gorączka lub dreszcze,
- mdłości lub wymioty,
- wrażliwość oczu na światło,
- uczucie dezorientacji lub senność.

Objawy te mogą być także wynikiem innych chorób, ale ważne jest, aby zgłosić się na badanie do lekarza. Jeśli objawy wywołane są przez opisane tutaj leczenie, pacjent może potrzebować sterydów lub powinien być monitorowany przez jakiś czas w szpitalu.

Zaburzenia widzenia

Opisane tutaj leczenie może wpływać na oczy i wzrok. Pacjent może mieć suche oczy lub niewyraźne widzenie. W razie wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu któregokolwiek z poniższych objawów należy natychmiast skontaktować się z lekarzem:

- dyskomfort, ból lub obrzęk oczu,
- wrażliwość oczu na światło,
- zmiany widzenia.

W takiej sytuacji lekarz może być zmuszony przepisać sterydy lub inne leki. Konieczne może być także badanie okulistyczne.

Uczucie zmęczenia (znużenie)

Uczucie zmęczenia jest częstym skutkiem ubocznym tego leczenia. Nie należy się spieszyć i powinno się planować dni tak, aby mieć czas na odpoczynek. Niezbyt forsowne ćwiczenia, na przykład krótki spacer, mogą pomóc złagodzić uczucie zmęczenia.

Niekiedy uczucie zmęczenia jest spowodowane leczeniem mającym wpływ na gruczoły wytwarzające hormony. Jeżeli poziomy hormonów są niskie, pacjent może potrzebować uzupełniającej terapii hormonalnej.

Jeżeli podczas leczenia lub po jego zakończeniu zaistnieje któraś z poniższych sytuacji, należy skontaktować się z zespołem onkologicznym lub szpitalem:

- zmęczenie nasila się,
- pacjent czuje się słaby lub roztrzęsiony.

W razie odczuwania senności nie należy prowadzić pojazdów ani obsługiwać maszyn.

Nudności

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta przepisze leki przeciwwymiotne, aby zapobiec występowaniu nudności lub je ograniczyć. Leki należy przyjmować ściśle według zaleceń, nawet jeżeli nie odczuwa się nudności. Łatwiej jest zapobiegać nudnościom niż je leczyć.

W razie odczuwania nudności należy często pić płyny małymi łykami i regularnie spożywać niewielkie porcje jedzenia. Ważne jest, aby przyjmować wystarczającą ilość płynów. Jeśli pacjent w dalszym ciągu odczuwa nudności lub wymiotuje raz lub dwa razy na 24 godziny, należy jak najszybciej skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Personel szpitala udzieli porad w tym zakresie. Może też zmienić lek przeciwwymiotny. W razie odczuwania nudności należy powiadomić o tym personel.

Brak apetytu

Opisane tutaj leczenie może mieć wpływ na apetyt. Nie należy martwić się w przypadku utraty apetytu trwającej jeden lub dwa dni. Jeśli jednak apetyt nie wróci po kilku dniach lub pacjent chudnie, należy powiedzieć o tym lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie. Personel szpitala może udzielić porad w tym zakresie. Może także zalecić pacjentowi przyjmowanie suplementów diety lub napojów albo zasugerować zmianę diety lub zwyczajów żywieniowych.

Bóle głowy

Opisane tutaj leczenie może wywoływać bóle głowy. Jeżeli pacjent odczuwa bóle głowy, powinien zawsze poinformować o tym lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę. Może od nich uzyskać porady na temat środków przeciwbólowych, które mogą pomóc. Należy ich powiadomić, jeśli ból głowy nie ustępuje lub nasila się.

Inne możliwe skutki uboczne

Niski poziom krwinek białych

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę krwinek białych. Krwinki te zwalczają infekcje. Jeśli pojawią się objawy infekcji należy zgłosić lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie. Należą do nich:

- kaszel,
- ból gardła,
- biegunka,
- konieczność częstego oddawania moczu lub dyskomfort w trakcie oddawania moczu.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu, w razie wystąpienia któregokolwiek z niżej wymienionych objawów:

- temperatura powyżej 37,5°C,
- temperatura poniżej 36°C,
- złe samopoczucie, nawet przy prawidłowej temperaturze ciała.

Sinienie i krwawienie

Opisane tutaj leczenie może prowadzić do zmniejszenia liczby płytek krwi. Płytki krwi to komórki, które biorą udział w krzepnięciu krwi.

Jeśli liczba płytek krwi jest niska, łatwiej mogą pojawiać się siniaki lub krwawienie. U pacjenta mogą wystąpić:

- krwawienie z nosa,
- krwawienie z dziąseł,
- obfite miesiączkowanie,
- krew w moczu lub stolcu,
- drobne czerwone, brązowe lub fioletowe plamki, które mogą wyglądać jak wysypka – może to być trudne do stwierdzenia u osób o czarnym lub brązowym kolorze skóry.

W razie wystąpienia siniaków lub krwawienia z niewyjaśnionej przyczyny należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Może być konieczne podanie kroplówki w celu dostarczenia pacjentowi dodatkowych płytek krwi. Nazywa się to transfuzją płytek krwi.

Anemia (niski poziom krwinek czerwonych)

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę krwinek czerwonych. Krwinki czerwone transportują tlen po całym organizmie. Jeżeli liczba krwinek czerwonych jest niska, nazywa się to niedokrwistością (anemią). Pacjent może doświadczać:

- wyraźnego spadku energii,
- duszności,
- zawrotów głowy.

W razie wystąpienia wyżej wymienionych objawów należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu. Pacjent może wymagać leczenia anemii. W razie znacznej anemii może zaistnieć potrzeba podania pacjentowi kroplówki uzupełniającej poziom krwinek czerwonych. Nazywa się to transfuzją krwi.

Wypadanie włosów

Pacjent może zauważyć, że jego włosy powoli się przerzedzają. Ich całkowita utrata jest jednak bardzo mało prawdopodobna. Włosy mogą także stać się kruche. Pielęgniarka może przekazać informacje na temat radzenia sobie z wypadaniem włosów. Włosy zazwyczaj odrastają po zakończeniu leczenia.

Gromadzenie się płynów

Opisane tutaj leczenie może powodować zbieranie się płynów w organizmie. Ten stan ustępuje powoli po zakończeniu leczenia. Należy skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu w następujących sytuacjach:

- przybranie na wadze,
- opuchlizna twarzy, nóg lub kostek.

Pracownicy szpitala mogą doradzić lub zastosować odpowiednie leczenie.

Zaparcia

Opisane tutaj leczenie może wywoływać zaparcia. Zaparcie oznacza niemożność oddawania stolca tak często, jak zwykle. Czynność ta może być trudna lub bolesna. Oto kilka rad, które mogą pomóc:

- Należy pić co najmniej 2 litry (3½ pinty) płynów dziennie.
- Należy spożywać produkty spożywcze zawierające duże ilości błonnika, takie jak owoce, warzywa i chleb pełnoziarnisty.
- Należy regularnie wykonywać niezbyt forsowne ćwiczenia fizyczne, takie jak krótkie spacerunki.

W przypadku wystąpienia zaparcia należy skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu w celu uzyskania porady. Personel szpitala może podać środki przeczyszczające, które złagodzą dolegliwości.

Jeśli pacjent nie oddał stolca od ponad dwóch dni i wymiotuje, należy natychmiast zadzwonić pod podany numer całodobowy.

Ból jamy ustnej i gardła

Przyjmowanie opisanego tutaj leku może wywoływać ból jamy ustnej i gardła. U pacjenta może również wystąpić owrzodzenie jamy ustnej. Może to spowodować zwiększoną podatność na infekcje jamy ustnej lub gardła. Zęby lub protezy należy myć miękką szczoteczką rano i wieczorem oraz po posiłkach.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu, w następujących sytuacjach:

- ból w jamie ustnej lub gardle ogranicza przyjmowaną ilość jedzenia lub płynów,
- w jamie ustnej, na języku lub ustach pojawiły się pęcherze, owrzodzenia lub białe plamy.

Personel szpitala może doradzić, przekazać płyn do płukania jamy ustnej lub leki, które pomogą zmniejszyć ból lub wyleczyć ewentualną infekcję. Należy stosować się do otrzymanych wskazówek i:

- pić dużą ilość płynów,
- unikać alkoholu i tytoniu,
- unikać pokarmów, które mogą podrażnić jamę ustną i gardło.

Suchość w ustach

U pacjenta może wystąpić suchość w ustach. Należy pić dużo płynów i dodawać sosy do posiłków, aby zapewnić odpowiednie nawilżenie jamy ustnej. W przypadku suchych warg zaleca się używanie balsamu lub wazeliny do ust.

Obrzęk węzłów chłonnych

Niwolumab może powodować puchnięcie węzłów chłonnych. Należy zgłosić się do lekarza, jeśli pojawią się jakiegokolwiek nowe grudki w szyi, pod pachami lub w pachwinach.

Wysokie ciśnienie krwi

Wszelkie problemy z ciśnieniem krwi należy zgłaszać lekarzowi lub pielęgniarce. Podczas leczenia pielęgniarka będzie kontrolować ciśnienie krwi pacjentki. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek bólu głowy należy ją o tym poinformować.

Gorączka

Podczas przyjmowania niwolumabu może wystąpić gorączka lub dreszcze. Jeśli pojawią się takie objawy, należy zgłosić je lekarzowi lub pielęgniarce.

Inne ważne informacje

Ryzyko wystąpienia zakrzepu

Nowotwór i niektóre leki przeciwnowotworowe mogą zwiększać ryzyko wystąpienia zakrzepu. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- pulsujący ból lub opuchlizna nóg albo rąk,
- miejscowe zaczerwienienie skóry – u osób o czarnej lub brązowej skórze może to być trudniejsze do stwierdzenia, ale skóra może stać się ciemniejsza,
- nagły atak duszności lub kaszlu.

Należy zadzwonić pod numer alarmowy 999 w razie doświadczenia którekolwiek z poniższych objawów:

- ból w klatce piersiowej,
- trudności z oddychaniem.

Zakrzepy są groźne, jednak lekarz może przepisać tzw. antykoagulanty. Leki te rozrzedzają krew. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta mogą przekazać pacjentowi więcej informacji na temat zapobiegania zakrzepom i ich leczenia.

Inne leki

Niektóre leki mogą wpływać na działanie opisanej tutaj terapii lub być dla pacjenta szkodliwe w trakcie jej stosowania. Należy zawsze powiedzieć lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie o wszystkich substancjach, które pacjent przyjmuje lub planuje przyjmować, w tym:

- lekach przepisanych przez lekarza,
- lekach zakupionych w sklepie, aptece lub online,
- witaminach lub suplementach,
- lekach ziołowych, terapiach uzupełniających lub homeopatycznych,
- narkotykach używanych rekreacyjnie, takich jak marihuana.

Szczepienia

Lekarze zazwyczaj zalecają, aby osoby cierpiące na nowotwór zaszczepiły się przeciwko grypie i koronawirusowi (Covid-19). Szczepienia pomagają ograniczyć ryzyko wystąpienia poważnej choroby w wyniku zakażenia się tymi wirusami. Szczepionki te są odpowiednie dla większości osób, w tym dla osób z osłabionym układem odpornościowym.

Jeśli układ odpornościowy pacjenta jest osłabiony, należy unikać szczepionek żywych. Szczepionki żywe mogą wywołać złe samopoczucie, ponieważ zawierają bardzo słabą wersję choroby, przeciwko której są podawane. Szczepionki żywe obejmują szczepionkę przeciw półpaścowi (Zostavax®) i szczepionkę przeciwko żółtej febrze.

Ważne jest, aby poprosić lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę o poradę w kwestii szczepionek. Mogą oni wyjaśnić, czy szczepionki są dla pacjenta odpowiednie i kiedy najlepiej je przyjąć.

Antykoncepcja

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta zalecą, aby w trakcie leczenia i przez jakiś czas po jego zakończeniu powstrzymać się od stosunków seksualnych, których celem jest poczęcie dziecka. Leki chemioterapeutyczne mogą uszkodzić rozwijający się płód. Ważne jest, aby używać antykoncepcji zapobiegającej poczęciu dziecka. Należy zastosować się do zaleceń dotyczących:

- rodzaju antykoncepcji,
- okresu po zakończeniu leczenia, przez który należy kontynuować stosowanie antykoncepcji.

Karmienie piersią

Zaleca się nie karmić piersią podczas opisanego tutaj leczenia oraz przez pewien czas po jego zakończeniu. Jest to spowodowane faktem, iż leki mogą przedostać się do organizmu dziecka z mlekiem matki.

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta mogą udzielić więcej informacji na ten temat.

Płodność

Niektóre leki przeciwnowotworowe mogą wpływać na możliwość zajścia w ciążę lub zapłodnienia. W razie zaniepokojenia tym faktem należy porozmawiać o tym z lekarzem przed rozpoczęciem leczenia.

Leczenie z przyczyn nienowotworowych i leczenie stomatologiczne

W razie potrzeby uzyskania pomocy lekarskiej z powodów niezwiązanych z nowotworem należy zawsze poinformować personel medyczny, że jest się objętym leczeniem przeciwnowotworowym. Należy okazać im kartę ostrzegawczą pacjenta. Należy podać dane kontaktowe onkologa prowadzącego lub zespołu onkologicznego, aby personel medyczny mógł się z nim skonsultować.

W razie wizyty u stomatologa lub optyka należy zawsze poinformować na niej o przyjmowanym leczeniu przeciwnowotworowym. Przed wizytą u stomatologa należy zasięgnąć porady prowadzącego zespołu onkologicznego.

Nasze materiały

Bibliografia

Na stronie elektronicznego kompendium leków (electronic Medicines Compendium, eMC) można pobrać ulotkę informacyjną dla pacjentów (Patient Information Leaflet, PIL), aby uzyskać bardziej szczegółowe informacje. Ulotka ta wymienia wszystkie znane skutki uboczne.

Redakcja

Nasza broszura informacyjna została napisana, przejrzana oraz zredagowana przez zespół Cancer Information Development organizacji Macmillan Cancer Support. Jej treść skonsultowano również ze specjalistami w dziedzinie zdrowia oraz osobami chorymi na nowotwory.

Naszym informacjom na temat nowotworów przyznano znak jakości PIF TICK. Został on stworzony przez Patient Information Forum i gwarantuje, że spełniliśmy 10 kryteriów tej organizacji w zakresie wiarygodności prezentowanych informacji na temat zdrowia.

Używany przez nas język

Chcemy, aby wszyscy chorzy na nowotwór czuli, że nasze informacje pisane są z myślą o nich.

Staramy się, by były one jak najbardziej jasne i przejrzyste. Aby to osiągnąć:

- używamy prostego języka,
- wyjaśniamy terminy medyczne,
- używamy krótkich zdań,
- używamy ilustracji w celu wyjaśnienia tekstu,
- przedstawiamy informacje w jasny sposób,
- upewniamy się, że wszystkie kwestie są zrozumiałe.

Używamy języka inkluzywnego dla wszystkich płci i piszemy w nieformalnym stylu, aby nikt nie czuł się wykluczony. Kiedy jest to wskazane ze względów klinicznych, używamy słów „mężczyzna” i „kobieta” lub „męski” i „żeński”. Robimy to na przykład, wymieniając pewne części ciała lub podając dane statystyczne dotyczące występowania chorób.

Więcej o tym, jak opracowujemy nasze materiały, można przeczytać [tutaj](#).

Data redakcji

Ostatnia redakcja tekstu: 1 listopada 2023 r. | Następna planowana redakcja tekstu: 1 listopada 2025 r.

Nasze informacje dotyczące nowotworów otrzymały znak jakości PIF TICK.

Oznacza to, że są łatwe w użyciu, aktualne i oparte na najnowszych dowodach naukowych.

Mamy więcej informacji o sposobie, w jaki opracowujemy nasze materiały.

Jak możemy pomóc?

Organizacja Macmillan Cancer Support zapłaciła za przetłumaczenie tych informacji na język polski przez firmę tłumaczeniową.

Właściwa opieka i wsparcie dla pacjenta

Jeśli ktoś ma nowotwór i nie mówi po angielsku, może się obawiać, że to wpłynie na jego leczenie i opiekę. Zespół opieki zdrowotnej powinien jednak zaoferować każdemu poziom opieki i wsparcia oraz informacje, które spełniają jego potrzeby.

Wiemy, że czasami pacjenci mogą doświadczać dodatkowych trudności, próbując uzyskać właściwe wsparcie. Na przykład, jeśli pacjent pracuje zawodowo lub ma rodzinę, może być mu trudno znaleźć czas, aby zgłaszać się na wizyty w szpitalu. Może także martwić się o pieniądze i koszty dojazdu.

Wszystko to może wywoływać stres i pacjent może nie wiedzieć, jak sobie z tym poradzić.

Pomoc jest jednak dostępna. Nasza telefoniczna linia wsparcia może zaoferować poradę dotyczącą takiej sytuacji w języku pacjenta. Można porozmawiać z pielęgniarkami, doradcami finansowymi, doradcami zajmującymi się świadczeniami społecznymi czy pracą zawodową. Osobom z nowotworami oferujemy także dotacje od fundacji Macmillan. Są to jednorazowe kwoty pieniędzy, które można przeznaczyć na takie wydatki, jak parking szpitalny, przejazdy, opiekę nad dziećmi czy rachunki za ogrzewanie.

Możliwość rozmowy z organizacją Macmillan w języku polskim

Można zadzwonić do organizacji Macmillan pod bezpłatny numer **0808 808 00 00** i porozmawiać z nami w języku polskim za pośrednictwem tłumacza. Można porozmawiać z nami o swoich obawach i kwestiach medycznych. Po uzyskaniu połączenia telefonicznego wystarczy powiedzieć po angielsku nazwę swojego języka. Nasza infolinia jest czynna 7 dni w tygodniu w godzinach od 8:00 do 20:00.

© Macmillan Cancer Support 2024 – organizacja charytatywna zarejestrowana w Anglii i Walii (261017), Szkocji (SC039907) oraz na Wyspie Man (604), działająca także w Irlandii Północnej. Spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji, zarejestrowana w Anglii i Walii pod numerem 2400969. Numer rejestracyjny spółki na Wyspie Man: 4694F. Adres siedziby: 3rd Floor, Bronze Building, The Forge, 105 Sumner Street, London, SE1 9HZ. Numer VAT: 668265007

Dokładamy wszelkich starań, aby przekazywane przez nas informacje były dokładne, jednak nie można zakładać, że odzwierciedlają one obecny stan badań medycznych, który nieustannie ulega zmianom. Osoby, które martwią się swoim stanem zdrowia, powinny skonsultować się z lekarzem. Organizacja Macmillan nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody wynikające z nieścisłości podanych tutaj informacji lub informacji pochodzących od osób trzecich, takich jak informacje przedstawione w witrynach internetowych, do których podajemy łącza.